

ΚΑΘΗΛΩΤΙΚΟ - *THE NEW YORK TIMES*

CHRIS WALLACE

ΜΕ ΤΟΝ MITCH WEISS

ΧΙΡΟΣΙΜΑ 1945

Η ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ

**ΟΙ 116 ΜΕΡΕΣ
ΠΟΥ ΑΛΛΑΞΑΝ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ**

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΠΑΣ

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 116 ΜΕΡΕΣ

12 Απριλίου 1945, Ουάσινγκτον, D.C. 13

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 113 ΜΕΡΕΣ

15 Απριλίου 1945, Λος Άλαμος, Νέο Μεξικό. 22

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 105 ΜΕΡΕΣ

23 Απριλίου 1945, Γουέντσερ, Γιούτα 36

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 104 ΜΕΡΕΣ

24 Απριλίου 1945, Οκινάουα, Ιαπωνία 52

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 103 ΜΕΡΕΣ

25 Απριλίου 1945, Ουάσινγκτον, D.C. 64

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 90 ΜΕΡΕΣ

8 Μαΐου 1945, Ουάσινγκτον, D.C. 86

 Όουκ Ριτζ, Τενεσί. 89

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 70 ΜΕΡΕΣ

28 Μαΐου 1945, Ουάσινγκτον, D.C. 104

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 68 ΜΕΡΕΣ

30 Μαΐου 1945, Κιμίτα, Ιαπωνία 121

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 66 ΜΕΡΕΣ

1η Ιουνίου 1945, Ουάσινγκτον, D.C. 131

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 53 ΜΕΡΕΣ

14 Ιουνίου 1945, Όμαχα, Νεμπράσκα 142

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 49 ΜΕΡΕΣ

18 Ιουνίου 1945, Ουάσινγκτον, D.C. 150

Όσιανσαιντ, Καλιφόρνια 157

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 36 ΜΕΡΕΣ

1η Ιουλίου 1945, Λος Άλαμος, Νέο Μεξικό 162

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 35 ΜΕΡΕΣ

2 Ιουλίου 1945, Λος Άλαμος, Νέο Μεξικό 171

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 34 ΜΕΡΕΣ

3 Ιουλίου 1945, Λος Άλαμος, Νέο Μεξικό 177

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 21 ΜΕΡΕΣ

16 Ιουλίου 1945, Πότσταμ, Γερμανία 186

Αλαμογκόρντο, Νέο Μεξικό. 195

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 20 ΜΕΡΕΣ

17 Ιουλίου 1945, Πότσταμ, Γερμανία 214

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 19 ΜΕΡΕΣ

18 Ιουλίου 1945, Πότσταμ, Γερμανία 222

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 18 ΜΕΡΕΣ

19 Ιουλίου 1945, Όουκ Ριτζ, Τενεσί 228

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 17 ΜΕΡΕΣ

20 Ιουλίου 1945, Πότσταμ, Γερμανία 232

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 16 ΜΕΡΕΣ

21 Ιουλίου 1945, Τινιάν 238

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 13 ΜΕΡΕΣ

24 Ιουλίου 1945, Πότσταμ, Γερμανία 248

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 12 ΜΕΡΕΣ

25 Ιουλίου 1945, Λος Άλαμος, Νέο Μεξικό	259
Πότνταμ, Γερμανία	262

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 11 ΜΕΡΕΣ

26 Ιουλίου 1945, Τινιάν	267

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 8 ΜΕΡΕΣ

29 Ιουλίου 1945, Τινιάν	272

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 6 ΜΕΡΕΣ

31 Ιουλίου 1945, Πότνταμ, Γερμανία	278

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 5 ΜΕΡΕΣ

1η Αυγούστου 1945, Τινιάν	283

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 4 ΜΕΡΕΣ

2 Αυγούστου 1945, Πότνταμ, Γερμανία	289
Γκουάμ	293

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 3 ΜΕΡΕΣ

3 Αυγούστου 1945, Ουάσινγκτον, D.C.	296

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 2 ΜΕΡΕΣ

4 Αυγούστου 1945, Χιροσίμα, Ιαπωνία	300
Τινιάν	303

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 1 ΜΕΡΑ

5 Αυγούστου 1945, Τινιάν	310

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 9 ΩΡΕΣ ΚΑΙ 15 ΛΕΠΤΑ

6 Αυγούστου 1945, Τινιάν	325

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 9 ΩΡΕΣ	327

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 8 ΩΡΕΣ	329

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 7 ΩΡΕΣ ΚΑΙ 38 ΛΕΠΤΑ	332
ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 7 ΩΡΕΣ ΚΑΙ 10 ΛΕΠΤΑ	332
ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 7 ΩΡΕΣ ΚΑΙ 5 ΛΕΠΤΑ	335
ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 6 ΩΡΕΣ ΚΑΙ 30 ΛΕΠΤΑ	337
ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 3 ΩΡΕΣ ΚΑΙ 30 ΛΕΠΤΑ	338
ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 2 ΩΡΕΣ ΚΑΙ 15 ΛΕΠΤΑ	340
ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 51 ΛΕΠΤΑ	341
ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 25 ΛΕΠΤΑ	342
ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 10 ΛΕΠΤΑ	342
ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 3 ΛΕΠΤΑ	342
ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 1 ΛΕΠΤΟ	343
ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 58 ΔΕΥΤΕΡΟΛΕΠΤΑ	343
ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: 43 ΔΕΥΤΕΡΟΛΕΠΤΑ	343
ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ: ΠΥΡΙΝΗ ΛΑΙΛΑΠΑ	345
Χιροσίμα, Ιαπωνία	349
Στον Ατλαντικό Ωκεανό	353
Ουάσινγκτον, D.C.	354
Λος Άλαμος, Νέο Μεξικό	355
Όουκ Ριτζ, Τενεσί	358
Ουάσινγκτον, D.C.	360
Τινιάν	360
Ουάσινγκτον, D.C.	362
Τινιάν	364
Ουάσινγκτον, D.C.	372

ΕΠΙΛΟΓΟΣ	377
ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟ	392
ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ	393
Ρουθ Σίσον	393
Χιντέκο Ταμούρα	397
ΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΟΙ	402
Τζ. Ρόμπερτ Οπενχάιμερ	402
Ντόναλντ και Λίλι Χόρνιγκ	406
Στρατηγός Λέσλι Γκρόουβς	407
Ο ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ	408
ΤΟ ΠΛΗΡΩΜΑ ΤΟΥ <i>ENO LA GAY</i>	410
Ρόμπερτ Α. Λιούις	411
Τόμας Φέρμιπ.	413
Θίοντορ «Ντατς» Βαν Κερκ	414
Τζέικομπ Μπίζερ	415
Πολ Γ. Τίμπετς	416
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ	
Χάρι Σ. Τρούμαν.	419
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	423
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	428
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	438
ΠΗΓΕΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ	445

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ:

116 ΜΕΡΕΣ

12 Απριλίου 1945

Ουάσινγκτον, D.C.

Ο Χάρι Τρούμαν είχε ανάγκη από ένα ποτό. Ήταν η ογδοοκοστή δεύτερη μέρα αφότου είχε ορκιστεί αντιπρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών. Όπως συνέβαινε συνήθως τα απογεύματα, βρισκόταν στο Καπιτώλιο, στην Αίθουσα της Γερουσίας. Εκείνη τη μέρα ειδικά γινόταν εκεί συζήτηση για μια συνθήκη με το Μεξικό, σχετική με τους υδάτινους πόρους. Καθώς οι γερουσιαστές συζητούσαν το θέμα μάλλον βαριεστημένα, ο αντιπρόεδρος σκεφτόταν τη μητέρα του και την αδελφή του, που ζούσαν στο παλιό οικογενειακό αγρόκτημα των Τρούμαν, στο Γκραντβιού της Πολιτείας Μιζούρι. Αν και καθισμένος σε περίοπτη θέση στην αίθουσα της Γερουσίας, ο Τρούμαν έβγαλε από την τσέπη του χαρτί και σιλό.

«Αγαπητή μαμά και αγαπητή Μαίρη» έγραψε «ένας φαφλατάς γερουσιαστής από το Γουισκόνσιν μιλάει εδώ και ώρα για ένα θέμα το οποίο δεν γνωρίζει». ¹ Ήταν μέρος των καθηκόντων του Τρούμαν να είναι παρών σε συνεδριάσεις της Γερουσίας όπως αυτή. Ωστόσο δεν έβλεπε την ώρα να τελειώσουν οι

ομιλίες. Αλλού θα ήθελε να βρίσκεται εκείνη τη στιγμή. Δεν είχε ιδέα πόσο σύντομα επρόκειτο να αλλάξουν όλα ριζικά στη ζωή του.

Λίγο πριν από τις πέντε, ευτυχώς γι' αυτόν, η Γερουσία διέκοψε τις εργασίες της για κείνη τη μέρα. Ο αντιπρόεδρος άρχισε να βαδίζει μόνος, χωρίς καν να έχει μαζί του τους άντρες της ασφάλειάς του. Από την πλευρά της Αίθουσας της Γερουσίας, διασχίζοντας την Αίθουσα της Ροτόντας και εν συνεχεία την Αίθουσα των Γλυπτών, έφτασε στην Αίθουσα της Βουλής των Αντιπροσώπων. Κομπιά ντυμένος όπως πάντα, φορώντας σταυρωτό γκριζο κοστούμι με λευκή ποσέτ και σκούρο παπιγιόν με πουά, βάδιζε με γρήγορο βήμα δείχνοντας, όπως πάντα, βιαστικός.

Κατέβηκε στο ισόγειο, στο γραφείο του προέδρου της Βουλής των Αντιπροσώπων Σαμ Ρέιμπερν, όπου έμπαινε κανείς μόνο αν τον είχε καλέσει ο Ρέιμπερν προσωπικά. Τα περισσότερα απογεύματα, μέλη του Κογκρέσου μαζεύονταν εκεί μετά τις συνεδριάσεις, να συζητήσουν τη στάση που έπρεπε να κρατήσουν στο α ή στο β θέμα, να ανταλλάξουν πληροφορίες και πολιτικά κουτσομπολιά, να πουν ένα δυο ποτά, συνήθως μπέρμπον με νερό.

Το γραφείο του Ρέιμπερν, με τον αριθμό 9 και την προσωυμία «Board of Education»,² ήταν ένα δωμάτιο μήκους έξι μέτρων περίπου. Τα μόνα έπιπλα εκεί ήταν μερικές μεγάλες δερμάτινες καρέκλες, ένας καναπές, ένα φαρδύ γραφείο κι ένα μπαράκι από μαόνι. Μοναδική παραφωνία σε αυτόν τον «μινιμαλισμό» ήταν το ταβάνι, πλούσια διακοσμημένο με οροφωγραφίες πλαισιωμένες από διακοσμητικά ζώα, πουλιά και άνθη. Στην άκρη του δωματίου ο Ρέιμπερν είχε φροντίσει να

προσθεθεί μια τοιχογραφία όπου διακρινόταν η σημαία του Τέξας.

Όταν μπήκε στο δωμάτιο ο Τρούμαν, ο Ρέιμπερν του είπε πως τον έψαχναν από τον Λευκό Οίκο. «Τηλεφώνησε ο Στιβ Έρλι και είπε να επικοινωνήσεις αμέσως μαζί του» είπε ο Ρέιμπερν. Ο Στίβεν Έρλι ήταν εδώ και πολλά χρόνια ο προσωπικός γραμματέας του Ρούζβελτ. Ο Τρούμαν έβαλε λίγο μπέρμπον σε ένα ποτήρι, κάθισε και σχημάτισε στο καντράν του τηλεφώνου τον αριθμό του Έρλι στον Λευκό Οίκο.

«Ο αντιπρόεδρος είμαι» είπε.

Όταν τον συνέδεσαν, ο Έρλι ήταν σύντομος και κοφτός. Με φανερή ένταση στη φωνή του, είπε στον Τρούμαν να πάει στον Λευκό Οίκο όσο πιο γρήγορα μπορούσε, μπαίνοντας μάλιστα από την κύρια είσοδο, αυτή στην Πενσιλβάνια Άβενιου. Ο Ρέιμπερν παρακολουθούσε προσεκτικά τις αντιδράσεις του Τρούμαν. Πάντα τον έβρισκε «κάπως χλωμό», αλλά τώρα ήταν «πιο χλωμός απ' ό,τι συνήθως».³

«Ο Ιησούς Χριστός και ο στρατηγός Τζάκσον να βάλουν το χέρι τους!» αναφώνησε ο Τρούμαν όταν έκλεισε το τηλέφωνο, μην μπορώντας να κρύψει την ταραχή του. Προσπάθησε να διατηρήσει την ψυχραιμία του. Στους παρόντες είπε ότι έπρεπε να πάει στον Λευκό Οίκο, όπου τον ζητούσαν επειγόντως. Πράγματι, σηκώθηκε από τη θέση του και περπάτησε μέχρι την πόρτα. Έχοντας ήδη πιάσει το πόμολο να την ανοίξει, κοντοστάθηκε και είπε: «Παιδιά, κι ας μείνει μεταξύ μας αυτό, κάτι πρέπει να έχει συμβεί».

Όταν είχε κλείσει πια πίσω του την πόρτα, ο Τρούμαν άρχισε να διασχίζει και πάλι το Καπιτώλιο, που εν τω μεταξύ είχε αδειάσει, αυτή τη φορά σχεδόν τρέχοντας. Τα βήματά του

ακούγονταν καθαρά στους μαρμάρινους διαδρόμους, καθώς περνούσε πρώτα μπροστά από αγάλματα στρατηγών και πολιτικών κι έπειτα από το κουρείο των γερουσιαστών, προτού ανέβει τη σκάλα που οδηγούσε στο προσωπικό του γραφείο. Μπήκε σχεδόν λαχανιασμένος, πήρε βιαστικά το καπέλο του και είπε στους συνεργάτες του: «Πηγαίνω στον Λευκό Οίκο, αλλά μη σας ξεφύγει κουβέντα, σε κανέναν, πού είμαι». Ούτε είχε χρόνο για περισσότερες εξηγήσεις ούτε και ήξερε περί τίνος πρόκειται.

Όταν βγήκε από το κτίριο του Καπιτώλιου, έβρεχε. Μπήκε στη μαύρη Μέρκιουρι και έδωσε στον οδηγό του Τομ Χάρτι τις απαραίτητες οδηγίες. Και πάλι, δεν υπήρχε κανένας από το προσωπικό ασφαλείας του που να τον συνοδεύει. Λόγω της βροχής και της αυξημένης κυκλοφορίας, ο Τρούμαν χρειάστηκε δέκα λεπτά για να φτάσει στον Λευκό Οίκο. Στον δρόμο, αναρωτιόταν τι ακριβώς είχε συμβεί.

Ο πρόεδρος Ρούζβελτ, απ' ό,τι ήξερε, βρισκόταν στα Γουόρμ Σπρινγκς στην Τζόρτζια, όπου τις τελευταίες δύο βδομάδες ξεκουραζόταν από το κοπιαστικό ταξίδι του, κατά τη διάρκεια του οποίου είχε συναντήσει τον Τσόρτσιλ και τον Στάλιν στη Γιάλτα.

Ίσως ο Ρούζβελτ να είχε γυρίσει στην Ουάσινγκτον. Ο παλιός του φίλος Τζούλιους Άτγουντ, πρώην επίσκοπος, είχε κηδευτεί στην Ουάσινγκτον το μεσημέρι της ίδιας μέρας. Μήπως ο πρόεδρος είχε έρθει για την κηδεία και τώρα ήθελε να δει τον αντιπρόεδρο; Ωστόσο, αφότου ανέλαβαν τα καθήκοντά τους, τον Ιανουάριο, ο Τρούμαν είχε μόνο δύο συναντήσεις κατ' ιδίαν με τον Ρούζβελτ. Γιατί σήμερα, και μάλιστα τόσο βιαστικά;

Στις 5.25 το αυτοκίνητο του Τρούμαν μπήκε στην Πενσιλβάνια Άβενιου, πέρασε τη Βορειοδυτική Πύλη και πάρκαρα κάτω από τη Βόρεια Πύλη του Λευκού Οίκου. Οι κλητήρες που βρίσκονταν στην είσοδο πήραν το καπέλο του Τρούμαν και τον οδήγησαν στο μικρό, επενδυμένο με ξύλο βελανιδιάς ασανσέρ του προέδρου.

Η πρώτη κυρία, η Έλινορ Ρούζβελτ, τον περίμενε στο προσωπικό της γραφείο, στον δεύτερο όροφο, όπου βρισκόταν επίσης η κόρη της Άννα και ο σύζυγός της, ο αντισυνταγματάρχης Τζον Μπέτιγκερ, καθώς και ο Στιβ Έρλι. Οι δυο γυναίκες φορούσαν μαύρα.

Η πρώτη κυρία πλησίασε τον Τρούμαν, ακούμπησε το χέρι της στον ώμο του και είπε: «Χάρι, ο πρόεδρος πέθανε».

Ο Τρούμαν, αποσβολωμένος, έμεινε για λίγη ώρα σιωπηλός. Είχε σπεύσει στον Λευκό Οίκο να συναντήσει τον πρόεδρο και να που τώρα, ξαφνικά, από τη μια στιγμή στην άλλη ήταν αυτός πρόεδρος.

Το μόνο που μπόρεσε να πει έπειτα από λίγο, απευθυνόμενος στην Έλινορ Ρούζβελτ, ήταν: «Μπορώ να κάνω κάτι για σας;» «Εμείς τι μπορούμε να κάνουμε για σένα;» απάντησε εκείνη. «Εσύ είσαι αυτός που έχει τώρα να αντιμετωπίσει προβλήματα».

Λίγα λεπτά αργότερα, στις 5.47, το νέο ανακοινώθηκε επίσημα: ο Φράνκλιν Ρούζβελτ, ο FDR [Franklin Delano Roosevelt], ο πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών τα τελευταία δώδεκα χρόνια, ο άνθρωπος που κλήθηκε να αντιμετωπίσει τη μεγάλη ύφεση η οποία ακολούθησε το Κραχ του 1929, αλλά και να απαντήσει στην επίθεση των Γιαπωνέζων στο Περλ Χάρμπορ, ο ηγέτης που είχε οδηγήσει τη χώρα στην επικείμε-

νη νίκη κατά της Γερμανίας, είχε πεθάνει από εγκεφαλική αιμορραγία, σε ηλικία εξήντα τριών ετών.

Ο Λευκός Οίκος, σχεδόν έρημος μέχρι πριν από λίγες ώρες καθώς ο πρόεδρος έλειπε, ζωντάνεψε από τη μια στιγμή στην άλλη. Κανονίστηκε για τις 6.15 συνεδρίαση του υπουργικού συμβουλίου, στην οποία ο Τρούμαν έδωσε εντολή να είναι παρόντες και οι πρόεδροι της Γερουσίας και της Βουλής των Αντιπροσώπων αντίστοιχα. Επίσης, ο Χάρλαν Στόουν, πρόεδρος του Ανώτατου Δικαστηρίου, κλήθηκε στον Λευκό Οίκο να ορκίσει τον νέο πρόεδρο. Ωστόσο υπήρχε κάτι ακόμα που ο Τρούμαν δεν παρέλειψε να κάνει.

Στις 6.00 τηλεφώνησε στη σύζυγό του Μπες στο όχι ιδιαίτερα πολυτελές διαμέρισμά τους, με δύο μόνο υπνοδωμάτια, στην Κονέκτικατ Άβενιου. Απάντησε η κόρη τους η Μάργκαρετ. Μην έχοντας ακούσει ακόμη τα νέα, άρχισε να αστειεύεται με τον πατέρα της, όπως συνήθως. Εκείνος όμως τη διέκοψε και της είπε να φωνάξει τη μητέρα της.

Συνήθως ο Τρούμαν μοιραζόταν τα πάντα με την Μπες. Χωρίς πολλά πολλά, της είπε πως ο πρόεδρος είχε πεθάνει και πως έστελνε αυτοκίνητο να τις πάρει, τη Μάργκαρετ, εκείνη και την πεθερά του, τη ΜατζΓουάλας, που ζούσε μαζί τους. Τις ήθελε κοντά του όταν θα ορκιζόταν πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών.

Κλείνοντας το τηλέφωνο, ο Τρούμαν σκέφτηκε πως ασφαλώς η σύζυγός του θα είχε ταραχτεί. Από το προηγούμενο καλοκαίρι ήδη, όταν δέχτηκε το χρίσμα του υποψήφιου αντιπροέδρου, η Μπες φοβόταν πως ο Ρούζβελτ δεν θα ζούσε έως το τέλος και αυτής, της τέταρτης, θητείας του. Αυτό δηλαδή ακριβώς που είχε συμβεί, και μάλιστα από τους πρώτους κιόλας μήνες.

Ο Τρούμαν, φτάνοντας πρώτος στην αίθουσα συνεδριάσεων όπου θα γινόταν η ορκωμοσία,⁴ κάθισε στο μεγάλο τραπέζι. Σύντομα η αίθουσα άρχισε να γεμίζει. Κάποιος από τους συνεργάτες του Ρούζβελτ έγραφε αργότερα ότι ο Τρούμαν «έδειχνε ασήμαντος και χαμένος, έτσι όπως καθόταν σε μια τεράστια δερμάτινη καρέκλα».⁵ Όταν είχαν καταφθάσει όλοι οι υπουργοί που βρίσκονταν στην Ουάσινγκτον, ο Τρούμαν σηκώθηκε από την καρέκλα του και τους είπε: «Θέλω όλοι να μείνετε στις θέσεις σας και να συνεχίσετε να ασκείτε τα καθήκοντά σας όπως ακριβώς και όταν ζούσε ο πρόεδρος Ρούζβελτ».

Υπήρξε μια μικρή καθυστέρηση, καθώς περίμεναν τον πρόεδρο του Ανώτατου Δικαστηρίου. Εξάλλου η οικογένεια Τρούμαν, βγαίνοντας από το διαμέρισμά της, χρειάστηκε να περάσει μέσα από ένα αρκετά μεγάλο πλήθος που είχε μάθει τα νέα και είχε μαζευτεί εκεί. Οι υπάλληλοι του Λευκού Οίκου άρχισαν να αναζητούν εσπευσμένα μια Βίβλο. Τελικά βρήκαν μία, σαν αυτές που υπάρχουν συνήθως στα δωμάτια των ξενοδοχείων, στο γραφείο του αρχιθαλαμηπόλου.

Στις 7.09 ο Τρούμαν και ο δικαστής Στόουν στάθηκαν ο ένας απέναντι στον άλλο, στην άκρη της αίθουσας. Πίσω τους σχηματίστηκε ένα ημικύκλιο, που το αποτελούσαν αξιωματούχοι και η οικογένεια Τρούμαν. «Εγώ, ο Χάρι Σιπ Τρούμαν» άρχισε ο δικαστής, νομίζοντας –εσφαλμένα– ότι το S. στο όνομα του Χάρι Τρούμαν προερχόταν από τον παππού του Άντερσον Σιπ Τρούμαν.

«Εγώ ο Χάρι Σ. Τρούμαν» επανέλαβε ο νέος πρόεδρος, διορθώνοντας ουσιαστικά τον δικαστή.

Δεν ήταν το μοναδικό «φάλτσο». Αφού ο Τρούμαν είχε ολοκληρώσει πια τον όρκο, ο δικαστής τού είπε πως, κατά τη

Ο Χάρι Τρούμαν ορκίζεται πρόεδρος στις 12 Απριλίου 1945.

διάρκεια της ορκωμοσίας, κρατούσε τη Βίβλο με το αριστερό χέρι αλλά το δεξί το ακουμπούσε πάνω της. Έπρεπε λοιπόν να επαναλάβουν τη διαδικασία, αυτή τη φορά με τον νέο πρόεδρο να σπκώνει το δεξί του χέρι. Όταν ο όρκος είχε και πάλι ολοκληρωθεί, ο Τρούμαν, αφού πρώτα ασπάστηκε τη Βίβλο, φίληψε την κόρη του και τη σύζυγό του.

Αμέσως μετά, ο Τρούμαν είπε λίγα λόγια στους συγκεντρωμένους συνεργάτες του Ρούζβελτ, επαναλαμβάνοντας πως δεν είχε πρόθεση να αλλάξει κάτι από τη γραμμή πλεύσης και από τις προτεραιότητες του προκατόχου του. Είπε επίσης ότι οι συμβουλές τους θα ήταν πάντα ευπρόσδεκτες, αλλά έκανε επίσης σαφές πως τις τελικές αποφάσεις θα τις έπαιρνε εκείνος και πως από τη στιγμή που θα τις είχε πάρει, εκείνοι όφειλαν να τις σέβονται και να τις στηρίζουν.

Όταν η ομήγυρη διαλύθηκε και οι αξιωματούχοι έφυγαν για τα σπίτια τους, ένας μόνο είπε στον νέο πρόεδρο πως έπρε-

πε να τον ενημερώσει για «ένα πολύ επείγον ζήτημα»· ο Χένρι Στίμσον, υπουργός Πολέμου.

Εβδομήντα επτά χρονών, ο Στίμσον ήταν ένας από τους θρύλους της αμερικανικής πολιτικής σκηνής, έχοντας υπάρξει στενός συνεργάτης πέντε(!) προέδρων. Ο Τρούμαν θα ήταν ο έκτος. «Θα είμαι σύντομος» είπε ο Στίμσον. Το ζήτημα ήταν περίπλοκο και οι λεπτομέρειές του δεν ήταν του παρόντος. Ωστόσο έκρινε σκόπιμο να γνωρίζει ο Τρούμαν ότι είχε ήδη τεθεί σε εφαρμογή ένα «εξαιρετικά φιλόδοξο σχέδιο» για την παραγωγή ενός νέου εκρηκτικού, που «η καταστροφική του δύναμη θα είναι απίστευτη». Το σχέδιο ήταν απολύτως μυστικό, εμπεριείχε πολύ σοβαρούς κινδύνους και ήταν ελάχιστοι εκείνοι που γνώριζαν γι' αυτό. Ο Στίμσον πρόσθεσε τέλος πως θα ενημέρωνε πλήρως τον πρόεδρο σε λίγες μέρες,⁶ αμέσως μόλις εκείνος άρχιζε να ασκεί ουσιαστικά τα καθήκοντά του.

Αυτό ήταν όλο. Όσο για τον Τρούμαν, μετά τη σύντομη νύξη από τον Στίμσον ήταν προφανές ότι θα έπρεπε σύντομα να ακολουθήσει η πλήρης ενημέρωσή του. Είχε πολλά να κάνει, καθώς ο πόλεμος συνεχιζόταν, τόσο στην Ευρώπη όσο και στον Ειρηνικό. Ωστόσο το «σχέδιο» του Στίμσον θα ήταν επίσης στις προτεραιότητές του, χωρίς μάλιστα να ξέρει καν περί τίνος πρόκειται. Από τη μια μέρα στην άλλη, έλεγε ο ίδιος ο Τρούμαν αργότερα, «είχα την ευθύνη για την τύχη της ανθρωπότητας».⁷

«Αποφάσισα πως το πρώτο που έπρεπε να κάνω ήταν να γυρίσω σπίτι και να ξεκουραστώ όσο περισσότερο μπορούσα, ώστε να είμαι έτοιμος να αντιμετωπίσω τα προβλήματα». Έτσι τουλάχιστον έγραψε στο ημερολόγιό του, την ίδια κιόλας μέρα.⁸

**ΤΟ ΣΥΓΚΛΟΝΙΣΤΙΚΟ ΧΡΟΝΙΚΟ
ΤΩΝ 116 ΗΜΕΡΩΝ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΡΚΩΜΟΣΙΑ ΤΟΥ ΤΡΟΥΜΑΝ
ΜΕΧΡΙ ΤΗ ΡΙΨΗ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΒΟΜΒΑΣ**

Στις 12 Απριλίου 1945, ο Ρούζβελτ πεθαίνει. Ο Χάρι Τρούμαν, ο οποίος τον διαδέχεται, δεν γνωρίζει καν την ύπαρξη του Σχεδίου Μανχάταν για την κατασκευή της πρώτης ατομικής βόμβας.

Με ρυθμό κατασκοπικού θρίλερ, ξεδιπλώνεται η πληρέστερη αποτύπωση μιας από τις πιο σημαντικές στιγμές στην ιστορία της ανθρωπότητας. Ο καταξιωμένος δημοσιογράφος Chris Wallace δεν αρκείται στην περιγραφή των βομβαρδισμών και του ολέθρου που προκάλεσαν, αλλά εστιάζει στις αντιπαραθέσεις και τους ενδοιασμούς της πολιτικής και στρατιωτικής ηγεσίας, καθώς και στους προβληματισμούς των επιστημόνων. Ταυτόχρονα, φωτίζει τα γεγονότα από την οπτική γωνία όσων πρωταγωνίαστησαν στη λήψη και την εκτέλεση της σχετικής απόφασης, ενώ με αμεσότητα και ευαισθησία παρουσιάζει τη ζωή των Αμερικανών και Ιαπώνων πολιτών τον καιρό του πολέμου: από τα «Calutron girls» στο Όουκ Ριτζ του Τενεσί ως τη δεκάχρονη Χιντέκο Ταμούρα που επιζεί στη Χιροσίμα αλλά χάνει τη μητέρα της και αργότερα μεταναστεύει στις ΗΠΑ, και τους Αμερικανούς στρατιώτες που μάχονταν στον Ειρηνικό, περιμένοντας με φόβο τη διαταγή για την εισβολή στην Ιαπωνία.

Διαβάζεται σαν θρίλερ.
THE WASHINGTON POST

Αποκαλυπτική αφήγηση... το *Χιροσίμα 1945*
βρίθει από συγκλονιστικές λεπτομέρειες.
THE NEW YORK TIMES BOOK REVIEW

ISBN:978-618-03-2767-0

9 786180 327670

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 82767

metaixmio.gr

